

Izhaja trikrat na teden vsaki torek, četrtek in soboto.

Stane za celo leto za Ameriko (izven Chicago) \$3.00. Za Evropo \$3.50. Za Chicago \$3.50.

Issued three times a week every Tuesday, Thursday and Saturday.

Subscription for United States (except Chicago) per year \$3.00, for Europe \$3.50. For City of Chicago \$3.50.

LIST ZA SLOVENSKI NAROD + GESLO + ZA RESNICO IN PRAVICO

Sloga jači

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1910, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

Nesloga tlači

ŠTEV. (No.) 98.

CHICAGO, ILL., TOREK 22. AVGUSTA—TUESDAY, AUGUST 22.) 1922.

LETO (Vol.) VIII

RESNI ČAS.

Predsednik Harding je šel pred Zvezino zbornico v Washingtonu pretekli petek, 18. avg. in je predložil zbornico resnost položaja, v katerem smo prav kar v Združenih Državah. Premogarska in železničarska stavka sta privedli država na rob revolucije. Vspričo vseh teh razmer ima pa Zvezina vlada popolnoma vezane roke, da se ne more ganiti in nima v rokah sredstev, da bi pretečo nevarnost odvrnila od naroda. Zato se je predsedniku zdela primerno, da je šel pred zbornico in povedal narodovim zastopnikom in po njih celemu narodu, da so časi resni in da pridemo po tej poti samo do enega konca: do burnih časov. Rekel je med drugim:

"Očividno je moja dolžnost, da vas opozorim na gospodarsko situacijo, v kateri je naša država. Ta situacija, ki se je razvila iz stavke premogarjev in stavke železničarjev, je tako resna, tako nevarna za narodno blaginjo, da bi naredil veliko napako, ako ne bi odkrito predložil cele stvari pred vas in pred cel narod in bi ne pojasnil Vam in celemu narodu, kaj je vse vlada poskusila, da bi dosegla sporazum."

Nato predsednik pove natančen razvoj cele stavke. Pove, da je vlada že pol leta pred 1. aprilom začela delati na to, da bi se ta spor med premogarji in lastniki prometnih poravnal mirnim putem, ne da bi se delo ustavilo. Toda povem, da ne delavstvo in ne lastniki niso hoteli o kakih pogajanjih ničesar vedeti. Ostro biča lastnike premogovnikov radi njih verižništva, ko so zadnja leta naredili velikanske dobičke, sedaj pa nočejo čuti ničesar o kakih delavskih pravicah. Posebno ostro jih prijemlje radi tega, ker skušajo uničiti delavske unije. Posebno težko je zadela celo državo stavka železničarjev in povzročila milijone in milijone škode. Sadje in poljski pridelki, katere so farmarji poslali na trg, je segnilo na vlakih, ker so vlaki stali radi stavke. Milijone ima škoda narod in milijone farmarji.

Posebno pozornost obrača dalje na prelivanje krvi med delavstvom, med unijskimi delavci in skebi. Posebno opozarja narod na dejstvo, da se je pokazalo sedaj pri teh nemirih, da ima vlada popolnoma vezane roke, da se niti ganiti ne more, da bi vse to preprečila. Zato opozarja zastopnike ljudstva, da naj pri prvi priliki, ko se bodo sedanje strasti polegale, naredijo zakone, po katerih se bo lahko kaj storilo za varstvo ljudstva. Posebno treba omejiti delodajalce pri njih iskanju dobičkov. Sedaj so pokazali delodajalci, da jim je dobiček več kakor splošna blaginja ljudstva. Ob enem je tudi treba postaviti glede unijske, da se bo omejila oblast raznih delavskih voditeljev, ki dostikrat stavke sami umetno prirejejo iz različnih sebičnih namenov.

Predsednik pravi, da je kar deževalo pisem od strani delavstva v Belo hišo, v katerih ga je ljudstvo

prosilo varstva, da bi bili delavci radi začeli pogajanja, radi šli na delo, ko bi bili smeli, pa jih unije nišo pustile.

"Vendar pa sem spoznal pri vseh mnogih konferencah zadnjega pol leta," pravi predsednik, "da pada velika krivda sedanjih nemirov na one delodajalce, ki so si postavili za nalogo, da razbijejo delavski unijskem. Vlada nima prav nikake polivalne besede za te elemente. Delavske unije so silno veliko storile za povzdigo blaginje delavskih slojev. Zato je samo v korist javnemu blagru, ako te unije podpiramo, da bodo napredovale. Kar treba, je sramo, da bomo naredili zakone, da se te unije ne bodo izrabljale v kake nečedne namene ali v kake sebične cilje delavskih voditeljev."

"Naj se zbero nad nami oblaki kakoršni hočejo, naj prihruje nad nas vihar kolik hoče, naj pridejo kakoršne koli hočejo težave, vladnim potom postav se mora in bo vzdržala. Zato sem se odločil, da se bom poslužil moči vlade, da bom ohranil prevoz in da bom branil pravice delavcev, da delajo, ako hočejo."

Upamo, da bodo imele odločne besede predsednikove velik vpliv na vse naše razmere in da bodo naredile globok utis zlasti pri onem delu fabrikantov, katerih brezvestna lakomnost po prevelikih dobičkih, je uzrok vsega nereda v državi.

ŽELEZNIČARSKA STAVKA.

Pogajanja med železničarji in zastopniki železniških kompanij v New Yorku je bilo prekinjeno do srede, ko se bo nadaljevalo.

PIVO NAZAJ V JOHNSTOWNU PA.

V Johnstownu, Pa. bo srečna oaza v naši ameriški Sahari. Župan mesta Johnstown, je izdal ukaz, po katerem smejo vse pivovarne v Johnstownu izdelovati in salonarji smejo prodajati zopet pivo in sicer jim je ukazano delati samo dobro pivo. Mesto ima tako slabo vodo, da je mislil župan, da sme dovoliti pivo. Samo žganja se ne sme prodajati.

ŽUPAN NEW YORKA NI KANDIDAT.

Znani Mr. Hylan, župan mesta New York, se je izjavil odločno, da ne bo kandidiral za governersko mesto države New York. Uzrok je — volja žene. Njegova žena, ki ima jako velik vpliv na svojega moža, s katero živi v jako srečnem katoliškem zakonu, mu je odsvetovala, kakor je rekel, in s tem je njegova kandidatura odločena.

TUDI HEARST NE BO KANDIDIRAL.

Tudi znani časnikar žid Hearst ne bo kandidiral za governersko države New York, kakor se je izjavil. Hearst je lastnik najmanj deset velikih časnikov v Ameriki, med drugimi v New Yorku Journal in (Dalje na 2. strani.)

LEPA SLAVNOST PRI SLOVENSKIH SESTRAH V SOUTH CHICAGO.

Pretekli teden 14. avgusta se je vršila v hrvatski cerkvi Presvete Srca v So. Chicagi krasna in pomenljiva slavnost, ko je naredilo 5 slovenskih šolskih sester reda Sv. Frančiška, slovesne dosmrtnje obljube, štiri za eno leto in 4 kandidatkinje so bile sprejete v red s slovesno preobleko. Častite sestre in kandidatkinje so prišle v cerkev ob devetih v slovesnem sprevodu. Najprej za križem in strežniki štiri slovenska dekleta v slavnostni poročni obleki kot neveste, vendar s črnim pajčolanom okrog vratu pod belim na glavi, za njimi štiri sestre s začasnimi obljubami z cvetličnimi venci na glavi in za njimi pet sester za slovesne dosmrtnje obljube, s trnjevim venci na glavi. Slovesen obred je izvršil Rev. Benvenut Winkler O. F. M., ki je imel za nje tudi desetdnevne duhovne vaje kot priprava za ta dan. Azistirali so mu Rev. Luka Teržič O. F. M., Rev. Inocencij Bojanovič O. P. in Rev. Kazimir Zakrajšek O. F. M.

Po sveti maši je imel č. g. celebrant nagovor na navzoče sestre in jim pojasnjeval veliki pomen tega dneva. Nato so bile najprej kandidatkinje sprejete v red in na to so ostale naredile svoje obljube. Marsikatera solza ginjena se je utrla pri tem lepem in pomenljivem obredu. K slavnosti je prihitelo več sorodnikov kandidatkinj, kakor sester in več prijateljev slovenskih šolskih sester. Graduante svetega Štefana iz Chicage so se pripeljale na slavnost na posebnih avtomobilih.

Po cerkveni slavnosti se je vršil slavnostni obed v samostanu. Poleg navzočih sester in č. gg. duhovnikov so se tega obeda udeležili tudi Mr in Mrs. Karol Bregantič, ki sta že tretjo dekle dala Gospodu v službo v tem redu in Mr. in Mrs. Bambič iz Fredonia, Kans. ki sta enako prišla k slavnostni preobleki njih hčere. Pomenljiva je bila zlasti napitnica Mr. Karola Bregantiča, ki je povedal, da nima svojih lastnih otrok, vendar da je že več otrok vzgojil in že tri oddal v službo Bogu v redu Sester Frančiškank. "Med Slovenci in Hrvati v Ameriki" je rekel, je velika in rodovitna fara, ki prosi delavcev, zlasti delavk po naših šolah. Kdo bo to farmo oskrbel, ako tega ne bomo storili sami mi Slovenci. Tri sem že, dal, pa če bom mogel bom prosil Boga, da bi dal še tri. In srečen sem, da je Bog uslišal moje molitve, ko sem ga prosil te milosti! To so bile gotovo krasne besede slovenskega moža poštnjaka, na katere opozarjamo slovenske stariše.

Slovenske sestre Sv. Frančiška, ki so prišle sem pred nekoliko leti iz Maribora, so se letos tu v Ameriki popolnoma ustanovile in uredile. Tu v Chicagi nadškofiji, bodo imele svoj sedež in od tu se bodo raz-

vijale po slovenskih in hrvatskih naselbinah. Do sedaj so bile v večini samo med Hrvati, dasi so vse sestre Slovenke.

Tudi niso dobile veliko slovenskih ameriških deklet, dasi jih je zadnja leta jako veliko stopilo v razne kongregacije in redove. Uzrok temu je bilo, ker niso bile dovolj poznane med Slovenci. Vendar to ne sme biti. Začeti moramo agitacijo, da bodo vsa slovenska dekleta, ki bodo čutila poklic za redovni stan, prišla k tem sestram, k lastnemu narodu, da bodo lahko delale za svoj lastni narod. Po slovenskih šolah imamo v veliki večini sestre, ki niso Slovenke, ki ne razumejo duha naroda, s katerimi se naši stariši ne morejo dobro zgovoriti. Slovenske sestre so pa po raznih nemških ali irskih ali poljskih ali slovaških šolah.

Zato, opozarjamo vse slovenske stariše, naj povedo svojim hčeram, ki imajo poklic za redovni stan, da se priključijo tukaj v Chicago pri slovenskih sestrah sv. Frančiška. Sedaj bodo te sestre sprejele tudi šolo sv. Štefana v Chicagi in bodo tako prišle v bližjo stiko s slovenskim svojim narodom. Upamo, da bo ta korak nov mejnik v njih napredku in razvoju v Ameriki. Mi potrebujemo slovenske višje šole akademije za slovenska ameriška dekleta, mi potrebujemo slovenske sirotišnice, slovenske šolske sestre nam bodo lahko pomagale, da se bo vse to doseglo. Dal Bog!

ŠOLSKO LETO SE BO ZOPET KMALU ZAČELO.

V dobrem tednu se bodo zopet začela odpirati vrata šolskih prostorov in milijone otrok se bo vsipalo v šolske klopi, da začno nov "boj" za novih deset mesecev.

Tudi slovenski stariši bodo zopet prišli do vprašanja, kam bi dali svoje otroke v šolo.

Mislimo, da bo za katoliške stariše prav lahek odgovor: Samo v katoliško šolo. Kateri stariši pravijo, da so katoliški, pa otroka pošiljajo v publicno šolo, je njih katoličanstvo prav za nič, same besede.

IZ JUGOSLAVIJE.

Radičeva zvezda ugaša? Te dni se je vršil v Zagorju velik shod neodvisnih kmetov, ki so se izjavili proti politiki Stjepana Radiča in njegovi abstinenci ter se izrekli za močno državno kmetsko stranko, ki naj dela na parlamentarnih tleh. — Tudi iz drugih znamenj se da sklepati, da se bodo hrvatski seljaki vendarle preje, nego se misli, osvobodili Radičeve hipnoze. Zdi se, da je dobila njegova avtoriteta močen sunek tudi vsled odkritij o njegovem nemajhnem premoženju, kar na preprosto hrvatsko seljaško dušo, ki hitro vidi nasprotje med besedami in dejstvi, ne more učinkovati blagodejno za voditelja hrvatske seljaške republike. Tudi v Radičevem 'Slobodnem Domu' se zadnje čase opaža neka nervoznost, ker se njegov urednik še bolj bolešno-krivično pusti častiti kot "solnce hrvatskega ljudstva" itd. nego je to delal doslej. Njegov zadnji napad na duhovščino je tudi njegovo stališče moral omajati, ker utegne izgubiti simpatije tudi onega dela hrvatske duhovščine, ki je dosedaj njegov pokret več ali manj simpatično gledala. Radiča bo pogubila neomejena zaljubljenost v samega sebe,

Ljubljanski trgovec okraden v Zagrebu. Anton Mayer, trgovec iz Ljubljane, se je mudil 15. t. m. po poslih v Zagrebu, kjer je veliko spretnih žeparjev. Eden teh ljudi, ki živijo na tuj račun, mu je izvelkel iz žepa zlato uro in verižico ter poleg tega še listnico, v kateri je bilo 5005 dinarjev, ne da bi bil trgovec, ki takih stvari v Ljubljani ni vaje, zapazil, kako mu je spretna roka žepnega tatu izpraznila žep. Tatvino je takoj prijavil policiji, vendar je zelo malo upanja, da bi mu to kaj pomagalo.

Samomor mlade deklice radi očma. V zagrebski bolnici je umrla neka 15 letna deklica, ki se je za-

(Dalje na 4. strani.)

DENARNE POŠILJATVE.

Vsem pošiljateljem denarja naznanjamo, da pošiljamo denar v Jugoslavijo v kronah in dinarjih, kakor tudi v ameriških dolarjih. Denar se dostavlja na najbližnjo domačo pošto prejemnika in sicer to izvršuje "LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI" s katero smo v zvezi. Kadar pošljete nam denar, vedno označite na navodilni listini, kako želite, da se denar odpošlje v kronah ali ameriških dolarjih.

Včerašnje cene so bile:

Jugoslovanskim kronam:

500 kron	\$ 1.90
1000 kron	\$ 3.70
5000 kron	\$18.00
10,000 kron	\$35.00

Italijanskim liram:

50 lir	\$ 2.90
100 lir	\$ 5.30
500 lir	\$25.00
1000 lir	\$50.00

Za pošiljate v ameriških dolarjih smo dobili posebne cene in računamo sedaj: Od \$1.00 do \$25.00 računamo 40c. Od \$25.00 do \$50.00 računamo 75c. Od \$50.00 do \$75.00 računamo \$1.00. Od \$75.00 do \$100.00 računamo \$1.50. Za vsa nadaljna nakazila računamo po te in pol od vsakega dolarja.

Denar pošiljamo tudi potom kabla ali brzojava.

Za vsa nadaljna navodila pišite na:

BANČNI ODDELEK "EDINOST"

1849 West 22nd Street

Chicago, Ill.

EDINOST

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.
Izhaja trikrat na teden.

Edinost Publishing Company.

1849 W. 22nd Street,

Telephone: Canal 0098.

Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Three Times a Week by
EDINOST PUBLISHING CO., 1849 West 22nd Street, Chicago, Illinois.

Entered as second-class matter October 11, 1919, at the post office at Chicago, Ill.
under the Act of March 3, 1879.

Naročnikom v starem kraju.

Že dalj časa smo dobivali iz starega kraja od raznih naročnikov in sotrudnikov pritožbe, da ne dobivajo lista "Edinosti" redno. Da, po cele mesece ga niso dobivali, nekateri pa sploh nikdar. Mi smo se posebno potrudili, da bi vse naredili tako, da bi se listi ne izgubljali na pošti. Prosili smo našo pošto za to. Vendar kdor pozna krasno uredbo ameriških pošt, ta ve, da je vse poslovanje naše pošte idealno lepo urejeno, da mora biti kak poseben vzrok, da se kaj na pošti izgubi. Najnavadnejša reklama kartica se ne bo zgubila na pošti in gre za naslovljenec cele tedne, dokler ga ne najde. Toraj je bila krivica drugod. Posebno veliko pritožb smo pa dobili iz Novomeškega okraja. V Novomeškem listu "Seda nje" smo čitali celo javno vprašanje na ondotnega poštarja, zakaj naročniki Edinosti lista ne dobivajo, da ga v okolici vsi redno sprejemajo. Vse je bilo zastoj. Neki poštar iz Vinice se nam je celo predrznil vrniti liste na tekega g. župnika tam z opazko "Ni dovoljeno! Retour Chicago." To je bilo pa že malo preveč nesramno. Videli smo, da je tukaj protikatoški fanatizem zadaj. Zato smo se takoj obrnili s posebno pritožbo na poštarja v Novem mestu in objednem pa na vlado v Belgradu in smo zažugali, da pošljemo pritožbo na našo vlado v Washington, ako se bo to ponavljalo. Mislili smo, da se je cela stvar po jugoslovansko vrgla v koš, ko je prišel te dni v naš urad poseben zastopnik poštne uprave iz Washingtona z vsemi podatki Jugoslovanske vlade, da se informira, kako stvar stoji. Iz tega poročila smo videli, da se je Jugoslovanska vlada v resnici jako krepko potegnili za pravico našega lista, da je zahtevala od Novomeškega poštarja natančnih podatkov o njegovem razdeljevanju našega lista in potem prosila še našo vlado posebnih pojasnil in uzrokov naših pritožb in obljubila, da bo vse storila, da bo "Edinost" ki ni prepovedan list za Jugoslavijo, temveč zaželjen, redno prihajala naročnikom v roke.

Ker smo med tem časom dobili še več pritožb od raznih krajev, tako zadnje čase tudi iz Radovljanske pošte na Gorenjskem, kjer lista že cele mesece niso sprejeli, smo vse te pritožbe oddali naši vladi.

Mi se za vso to skrb in pozornost, katero je Jugoslovanska vlada našemu listu izkazala zahvalimo.

In sedaj pa pozivljamo vse naše naročnike v starem kraju naj nam na naše stroške takoj sporoče, ako lista ne dobe redno. Tudi ako list ne prihaja redno, naj nam sporoče. Mi odpošljamo list v staro domovino redno in bomo sedaj še posebno skrbeli, da bo šlo vse v redu. Dobili smo od pošte posebna navodila kako naj list pošljamo, da bo šlo redno in brez vsakega zadržaja v Jugoslavijo.

Objednem pa prosimo vse one, ki so naročili list za svoje domače v domovini in jim je med tem časom naročnina potekla, da jo ponove. Doma, kakor so gotovo vsi dobili sporočilo, list "Edinost" silno radi berejo in z veseljem sprejemajo. Veliko teh naročnikov nam je o tem pisalo in se nam zahvalilo. "Moj sorodnik mi je naročil več listov. Toda pisal sem mu, naj ustavi vse druge, samo "Edinost" ne!" Nam je pisal te dni naročnik iz Ljubljane.

Doma bijejo med seboj Slovenci enak boj, kakor ga bijemo mi tukaj v Ameriki, boj med močmi teme in močmi luči. Tema zmaga! Rdeče mase in pa protiverski fanatizem slavi svoje trumfe. Narod se je dal premotiti sleparjem, da je izvolil na vlado moše, ki ga izdajajo. Vsi vemo, kaj se doma godi. Zakaj? Zato, ker je narod zaupal napačnim možem. Zato ker je narod poslal v svoja zastopstva moše, ki ga sicer zastopajo, toda ne zastopajo njegovih koristi, ne njegovih idealov, temveč samo svoje lastne župe. Koristarstvo cvete. Zato pa plačujejo časnikiarstvo, ki slepi narod, ki jim meče v oči pesek, da ne vidi od kod vse gorje, od kod draginja v tako bogati deželi. Od kod je to, da pri tako bogatem narodu toliko naroda strada. Časnikiarstvo slepi narod. Zato je tako! Zato je potrebno tudi tam časopisje, ki bi odpiralo oči ljudstvu. In tak list je "Edinost." Zato ga sovražijo celo v lastnem taboru nekateri, ker je preveč odkrit, ker grehu ne pravi čednost in ker ne more reči, da je prav, kar je napačnega.

Zato rojaki, naročajte svojim v domovino list "Edinost!"

Spoznanje.

Na evharistiškem kongresu v Rimu govoril je kardinal Faulhaber, kjer je rekel med drugim: "Mi Nemci smo bili ošaben narod in prevzetni. Mi smo bili prepričani, da mora cel svet pod nemško zastavo. Mi smo hvalili Boga, da smo bili boljši, kakor Rimljani, danes pa stojimo za vrati in se trkamo na prsi in molimo: O Bog, bodi usmiljen našemu ubogemu narodu." ... "Za nas je dobro, da smo bili ponižani. To je sicer britka resnica in gotovo mi bo kdo zameril, ko sem jo javno povedal. Vendar resnica mora na dan!"

Celi svet ve in čuti, da je kardinal povedal resnico.

UTRINKI.

Največja nadlega z nekaterimi dekleti je ta, da so vrtoglave, kadar mislijo, da so vesele in živahne.

Nekateri fantje porabijo polovico svojega časa z obljubovanjem, drugi pa zopet s prošnjami za oprostitev.

Najbolj uspešen bankir in milijonar živi od roke, ki nosi v njegova usta.

Ne sodi svojega sosedu; kajti znati priti čas, da bo on porotnik, ko boš

ti na zatožni klopi.

Ko maček prav nedolžno gleda, še to ni jamstvo, da ga lahko pustiš blizu kanarčka.

Samokolnice so prezirane in nihče jih rad ne vozi, da si so za človeštvo samokolnice storile več, kot avtomobili.

"Mladost je norost," pravi pregovor. Može in žene se strinjajo s tem pregovorom. Fantje in dekleta ga pa ne poznajo, zato se tudi čestokrat ta pregovor temeljito maščuje nad njimi.

IZ SLOVENSKEGA NASELBIN.

Cleveland, Ohio. — Darujem \$1.00 za revne štrajkujoče premogarje, ker se mi smilijo njih otroci. Od mojega skromnega zaslužka mi ni mogoče več darovati. Nek jaz si tako mislim, da vsaki delavec, ki dela naj bi daroval po \$1.00, pa bi se nabrala že lepa svota in bi bila velika pomoč našim trpečim sobratom in s tem bi bila tudi izkazana ljubezen do bližnjega, katero Bog od nas zahteva. V prvi vrsti zaslužita vse pohvale lista Edinost in Glasilo KSKJ. ker sta pričela to samarijansko delo za trpine premogarje.

Samo jaz bi rad vedel, kje so sedaj tisti prijatelji delavstva, ki vpijejo vedno v svojih listih, da oni so pravi prijatelji delavcev. To so naši Prosvetarji in Proletarci. Kje ste sedaj očka Zafrenik, Zajček, Kondeževa Micka in še nekateri drugi? Sedaj ste zamašili svoja ušesa, da ne slišite klika trpečega delavstva in zavezali ste si oči, da ne vidite, kakšno ulogo igra ubogi trpin delavec z brezsrčnimi kapitalisti. No, pa saj ti le tički že dobro vedo, da jim narod več ne zaupa, če prav bi začeli kako kampanjo, kakih darov, ker so se fajn obnesli z "milijondolarskim fondom"! Potem pa še nesmemo pozabiti na eno drugo vrsto delavskih prijateljev in ti so bolj podobni usmiljenemu Samarijanu Pa, da se ne boš preveč belili glaso naši kapitalisti, kateri smatrajo revnega delavca v tako nizko vrsto, kot je žival, da ni za drugo ustvarjen, kot za njihovo delo iz katerega si oni kujejo bogastvo. Ako ne bi oni to mislili, ne bi tako ravnali, kakor ravnajo z ubogim delavstvom. Ali prišel bo tudi za njih čas, ko bodo morali zapustiti svoje milijone in oditi bodo morali na plešišče v tisto gorečo dvorano, katero imenujemo pekel. Tam bodo prejeli plačilo za svoja brezsrčna dejanja. Ali njim je težko dopovedati, ker ne verujejo v večnost in ne v posmrtno življenje, ne v nebesa in ne v pekel. Toda verovali bodo pa takrat, ko bodo prejeli plačilo za svoje delovanje.

Sprejmite iskren pozdrav Vi in vsi naročniki Vaših listov širom Amerike.

M. T.

Johnston City, — Rev. Father J. C. Smoley! — Od Vas darovani in po bančnem oddelku poslani znesek 5 dolarjev, hvaležno sprejela. Tudi tukajšnji gospod župnik so nas obiskali in so tudi kupili otroku 6 škatelj mleka. V resnici sva imela z mojim soprogom v začetku stavke le 23 dolarjev denarja a podpore smo dobili v štirih mesecih le 5 dolarjev. Ne vem, kam gre tisti denar, ki ga premogarji plačujemo v unijo, za čas stavke? Upamo, da se kmalu stavka konča, vsaj čas bi že bil.

Bodite uverjeni, da Vam ne pozabimo nikdar, ki ste nam v sili pomagali in Vam ostanemo vedno hvaležni. Veseli me tudi to, da bodem imela nepobitne dokaze proti trditvam, da duhovniki ne storijo ničesar za delavca. Tako malo vere kakor jo imajo tukaj še sploh slišala nikoli nisem poprej, da bi katoličani ne dali niti otrok krstiti. Pa če tudi smo v sredi brezvercev v naši hiši je in ostane katoliško prepričanje. Še enkrat se Vam oba s soprogom, iskreno zahvaliva in Bog plačaj!

S spoštovanjem in pozdravom ostajeva Vam hvaležna

Mary, Josip Gradišnik.

Johnston City. — Box 497.

Chicago, Ill. — Umrla je Miss. Karolina Katič, 19-letna hčerka naše dobre družine Mr. in Mrs. John Katič, katere je izguba ljubljen hčerke jako bridko zadela. Pred tednom dni so jo pripeljali iz bolnišnice Oak Forest, kjer se je zdravila za jetiko. Toda že po tednu dni jo

je pokosila smrt. Umrla je jako lepo, kakor navadno umirajo Marijini otroci, kajti bila je navdušena članica naše Marijine družbe.

Umrla je na Marijin glavni praznik, na Veliki Šmaren. Članice Marijine družbe Sv. Štefana so ji priredile lep pogreb, zapeli so ji družbeno pogrebno pesem pred mašo in po maši. Domači g. župnik je stavljal blago Karolino za zgled vsem slovenskim dekletom, kajti bila je jako dobra dekle in splošno priljubljena med vsemi dekleti. Nastopala je rada tudi na odru v raznih igrah. Pokojni Karolini — Naj v miru počiva, žalujočim starišem in celi družini pa naše iskreno sožalje.

MNENJE NAŠIH ROJAKOV O NAŠEM LISTU.

Pittsburg, Kans. — Dam Vam vedeti, da sem pri sosedu prebiral Vaš list Edinost in se mi je dopadel. Jaz bi si ga precej naročil, ali žalibog, ko nimam denarja sedaj. Pošljajte mi ga in jaz ga Vam bom precej plačal, ko enkrat pričnemo zopet delati.

Vas pozdravljam

Franc Kirar.

Drugo pismo ravno od tam.

Pittsburg, Kans. — Naznanim Vam, da sem slišal o Vašem listu Edinosti, ki ima tukaj že nekaj naročnikov in ga tudi pohvalijo. Tudi jaz bi si ga rad naročil, ali križ je, ko nimam sedaj denarja. Ako ste tako dobri pošljite ga mi in jaz Vam bom naročnino poslal, ko ta prvi denar zaslužim.

Z bratskim pozdravom.

Anton Tomec.

NADALJNI PRISPEVKI ZA REVNE SLOVENSKE PREMAGARJE.

Na prošnjo, ki je bila objavljena v tem listu za revne premogarje so se odzvali še sledeči dobrosrčni darovalci:

Mr. J. Štirn, Chicago, Ill.	\$ 2.00
Mrs. Barbara Globočnik Greaney, Minn.	—50
Mrs. Mary Petek,	—50
Mrs. Antonia Hudales, Milwaukee, Wis.	1.00
Mr. Martin Tomec, Cleveland, Ohio.	1.00
Neimenovana	—30
Mr. Louis Blažič, No. Braddock, Pa.	3.00
Mrs. Barbara Globočnik je nabrala med rojaki, ki so ji darovali kakor sledi:	
Mr. Anton Starich, Greaney, Minnesota.	—75
Mr. Ignac Babich, Greaney, Minnesota.	1.00
Mr. Math. Malarich, Greaney, Minnesota.	1.00
Mr. Frank Vesel, Greaney, Minnesota.	—50
Mr. Joe Kralj, Greaney, Minn.	1.00
Mr. Tone Ložakar, Greaney, Minnesota.	1.00
Mr. Vinko Peršich, Greaney, Minnesota.	—50
Mr. Peter Škraba, Greaney, Minnesota.	1.00
Mr. Joseph Kasun, Greaney, Minnesota.	1.00

Skupaj:\$16.05

Ostanek v skladu od zadnjic: \$32.48

Skupaj s skladom od zadnjic: \$48.53

Iz tega sklada smo darovali nadalje revni družini Mr. Marko Ba-

juk, v Jerome, Pa. svoto \$10.00, katere se nahaja v bednih razmerah in potrebuje podpore.

Torej skupaj darovanega do sedaj je:\$48.53
Darovali iz tega sklada družini Mr. Marko Bajuku ... \$10.00

Ostane še v skladu:\$38.53

Družine, ki so prizadete radi premogarske stavke in ki so v resnici potrebne podpore se naj zglasijo, da jim bomo poslali podporo iz tega sklada. Taki, ki so nam nepoznani, naj dajo prošnjo potrditi kakemu društvenemu odboru ali župniku v naselbini, ki jim bo to rade volje potrdil. Sklad se zbira za Vas, ki ste potrebni in vsled stavke prizadeti.

Uredništvo Edinosti.

Potrdilo prejetega daru.

Jerome, Sommerset Co. Pa. — Častiti gospod: — Z veseljem sporočam in potrjujem, da sem od Vas poslani ček za \$10.00. Nisem verjel, da bom kdaj od Vas prejel tako lepo podporo, posebno pa še sedaj v teh najbolj bednih in najpotrebnejših časih. Vsak pošten Slovenec, bi moral pristopiti edino le k Vašemu podjetju in si od Vas naročiti lepega in poštenega berila, kot je v listu Ave Maria, Edinosti, in Glasniku P. S. J. Da, kako lepo se trudite in skrbite za naš slovenski narod. Zagotovim Vas, da kdor je tako dobrega srca ta ne bo delal brez uspeha, ker to je nam sam naš ljubeznivi Jezus obljubil, da blagor usmiljenim, ker oni bodo usmiljenje dosegli.

Končno izrekam najprisrčnejšo zahvalo, jaz, moja žena in moji otroci za poslano podporo.

Ljubi Bog naj Vam tisočero povrne. Dobrotljivi nebeski Oče naj blagoslovi vse Vaš trud, vse težave in skrbi, ki jih imate zaradi nas ameriških Slovencev.

Obilo uspeha in mnogo novih naročnikov Vam želi, Vaš vedno zvesti naročnik.

Marko Bajuk.

RAZGLEDE PO SVETU.

(Nadaljevanje 1. strani.)

American, v Chicago Herald and Examiner in Chicago American.

RUSIJA BO LETOS DOVOLJ PRIDELALA.

Kakor poročajo, bo letos v Rusiji žetev tako dobra, da Rusija ne bo potrebovala več naše pomoči. — Če bo le res! Na drugem mestu namreč poročajo, da se je ljudstvo uprlo obdelovati polje, ker mu vlada itak vse pobere, kar pridelajo. Boljševiški uradniki se sprehajajo po mestih in udobno žive, zakaj naj se samo kmet muči s poljedelstvom? Ako smo vsi jednaki, ako ni nikakih predprav, zakaj bi nekateri trpeli od zore do mraka in galari, drugi bi se pa na mehkih zofah valjali. Delat naj gredo!

4500 NOVIH KU-KLUKS-KLANOV.

Preteklo soboto je bilo v Chicago 4.500 novih članov sprejetih v organizacijo Ku-kluks-klanov. V soboto večer o polnoči se je izvršil obred na nekem travniku zunaj Chicago. Nad 10.000 članov se je tega sprejema udeležilo.

Vse moči pekla se organizirajo na napad na našo cerkev, nam katolikom naj se pa prepevo organiziranje in pa časnikiarstvo v obrambo te cerkve? Si morete misliti večje slepote?

IZ ŽELEZNIČARSKÉ STAVKE.

Brzovlak na Michigan Central progi je skočil s tira v ponedeljek zgodaj zjutraj, kakor se misli kot posledica železničarske stavke. Dva sta mrtva, veliko potnikov je ranjenih in vlak je razbit.

PREMOGARSKA STAVKA ZA ILLINOIS BO ODPOKLICANA.

Kakor vsa znamenja kažejo, bo stavka že v najkrajšem času odpoklicana za Illinois. Delavstvo je odglašovalo, da je za Faringtonovo pogodbo z lastniki premogarjev.

V NEDELJO POPOLDNE.

27. Nedelja. — Josip Kal, spoz.
28. Ponedeljek. — vguštin, č. sp. č. Hermes, m.
29. Torek. — Obglavljenje sv. Jazneza Krst.
30. Sreda. — Roza Lim. dev. Fe-
liks, muč.
31. Četrtek. — Rajmund, spoz.
SEPTEMBER.
Petek. — Egidij. Verena.
Sobota. — Štefan, kralj. Konkordija.

GREH. — NARAVA GREHA.

Razložil sem vam, prijatelji, zakon Božji in različne zapovedi, ki jih ta zakon vsebuje; sedaj hočem premisljevati to, kar tvori prestop, kršitev tega zakona, teh zapovedi, namreč greh.

Pojem, beseda greh se rabi včasih za dejanje, včasih pa za stanje greha (grešno stanje). Dejanje greha je začasno dejanje, s katerim se Bog razžalil; grešno stanje pa je stalen položaj, v katerem se nahaja duša, ki je Boga razžalila. Taka duša je omadeževana, dokler ni greh odpuščen. Mi hočemo pa govoriti o dejanskem grehu, o dejanju greha.

Vi veste, prijatelji, da je greh vsaka misel, vsaka želja, vsaka beseda, vsako dejanje ali opušanje, ki nasprotuje božjemu zakonu. Pod božjim zakonom pa ne razumemo samo desetero božjih zapovedi; ampak vsako zapoved sploh, ki prihaja od zakonite oblasti, in ki veže človeka ravno tako v vesti kakor desetere zapovedi.

Greh nasprotuje božjemu zakonu. Je torej nepokorščina, upor proti Bogu, njegovi sveti volji in zapovedi. Greh imenujemo tudi prestop, kršitev božjega zakona, toda prostovoljen prestop; to se pravi da smo ta prestop hoteli z našo lastno voljo.

Ta prosta volja tvori strogo govorno greh, ki je po svoji naravi nered naše volje. Sv. Tomaž Akvinski pravi: Volja je pričetek, načelo greha; odtod pravilo, ker je volja grešila, se mora tudi volja pokoriti. Iz tega sledi, da je trojno potrebno za greh: premislek, prosta volja in privolitev.

Biti mora prvič premislek; to je naš razum si mora biti svest, da je dejanje, ki je vršimo, hudobno. Kaj potem, če tega ni? Potem pravimo, da nismo premislili dejanja. Nepremišljenost nas opravičuje, na primer, če storimo kaj brez premisleka in pazljivosti. Ne bo pa nas nepremišljenost, nevednost opravičila, če prestopimo zapoved iz nevednosti vsled naše lastne krivde. Na primer, če kdo ne ve, kar bi bil dolžan vedeti, kar bi moral vedeti, in če stori iz take nevednosti kaj, kar je prepovedano, je storil pred Bogom greh. Če kdo ne pazi na samega sebe, če se ne varuje in če stori vsled te zanikčnosti kak greh, ima pred Bogom greh.

Biti mora drugič pri grehu prosta volja, to se pravi, mi moramo biti svobodni, da storimo to ali ono. Mi ne storimo formalnega greha, če nimamo te svobode, na primer v spanju ali v kaki nagli razburjenosti, ko za trenutek zgubimo razum in razsodnost.

Biti mora tretjič privolitev v greh, to je prostovoljno dejanje, katero sprejme volja, direktno ali indirektno; ni pa treba formalno tega privoljenja izjaviti, ko grešimo ali prestopimo zapoved.

Ti trije pogoji morajo torej biti: premislek, prosta volja in privoljenje. Prestopek je potem prostovoljen, mi smo storili greh in smo krivi pred Bogom.

Prijatelji, kdo izmed nas ni grešil? Kdo se ne bo trkal na svoja prsa? Mi vsi smo bili brez izjeme tako nesrečni, da smo več ali manj razžalili Boga. Prosimo ga torej s skesanim in potrjim srcem, da nam bo odpustil naše minule pregrehe, prosimo ga, da bo nam podelil milost, da ga v bodoče ne bomo več žalili.

APOLOGELIKA.

PANTEIZEM.

Svet smatran kot enotno substanco, materijelno in duševno, vse pojave bivanja te substance, snovi. Vse nastane in premine, kakor morski valovi, samo morje ostane. Tudi človek ni nikaka substanca, snov, ampak samo pojav naravne substance, nekako izžarevanje božanstva, vseмира.

Odgovor. — Jaz in ti, ki to govoriš, sva torej ena in ista substanca, ena in ista snov. Tat in policaj, ki tatu prime, sta torej ena samo različne oblike te snovi! Učenjak in norec ena in ista snov! Otroci, ki po božjo moli, in ropar za železno mrežo v ječi, ena in ista snov! Predsednik in cestni pometac ena in ista snov! Da, osli, vse mačke in psi, vse opice so samo izžarevanje, odsev ene in iste substance, ene in iste snovi!

Ta snov je torej ob enem in istem času lahko pametna in nora, poštena in zločinska, kratko: obseg vsega mogočnega protislovja.

In človek naj bi tako neumnost verjel???

Jasno je kot beli dan, da sem samostojen, od drugega popolnoma različno bitje, substanca, snov sama za se.

23. MATERIJALIZEM — SI-LA IN TVARINA.

Vse je samo tvarina (materija) in sila; "kar je preko tega" nad tim, kakor duša, Bog itd.), imenuje materijalist transcendentno, transcendentnost pa smatra za zmoto človeškega duha. "Čuvstvena skušnja je meja vsakega mišljenja," tako trdijo nasprotniki.

Odgovor. — Taka trditev je res prav neumen nauk, ki prepoveduje, da s svojimi mislimi ne smemo iti dalje, kakor gre na primer pes s svojim nosom, očmi ali ušesi.

Tak nauk je pa tudi v protislovju sam s seboj.

Ali je že kedaj materijalist videl kak atom, ali ga slišal, ali vohal, ali ga občutil, sploh spoznal s kakim svojih čutov, in vendar priznava da so atomi in prisega na nje! Kako protislovje!

Kako naj se vprašam, atomi brez vsakega načela reda in namena — torej brez duha — tako čudovito sestavljajo, kakor vidimo to v svetovnem redu?

Da bi se izognil temu protislovju, hoče materijalist Haeckel dati vsakemu posameznemu atomu dušo. Na ta način bi imel vsak izmed nas naenkrat milijone ali milijarde duš! Kakšna zapravljenost! Mi smo že z eno samo dušo zadovoljni. Z eno dušo smo bogatejši kakor "dušni milijonar" Haeckel.

Kamor pogledamo v naravo, povsod vidimo, in opazimo hrepenenje, stremljenje k nekemu cilju, nek namen, nek načrt, ne pa kak slučaj. Načrt, premišljeno stremljenje pa ne prihaja od snovi, materije, ampak od duha.

Materijalizem, ki noče priznati duše, tudi ne priznava svobode naše volje; po njegovi trditvi se mora vse, kar se zgodi, neizogibno zgoditi, je to končna posledica eksistujočih materijalnih sil. To je pa kriče protislovje s prepričanjem vsakega človeka, da ne ravna prisiljeno, ampak popolnoma prosto. O tem bomo pozneje govorili.

Svoboden je človek!

VPRAŠANJE LASTNINE.

Obrnimo se sedaj od kapitalizma k Marksizmu. Njegove korenine tiče v brezpravstvenosti, ki jo v praktičnem življenju uveljavlja kapitalizem, v prvi vrsti v zlorabi lastnine. To je že pred Marksom s čudovito jasnostjo povedal škof Ketteler v svojih šesterih pridigah o "velikih socialnih vprašanjih sedanosti" s sledečimi besedami:

"Posedujoči in neposedujoči sloj si stojita danes nasproti kot sovražnika, osiromašenje narašča, zato se mišljenje ljudstva obrača bolj in bolj proti lastninskemu pravu.

Po sv. Tomažu Akvinskem, v liči vere, pomeni lastnina le omejeno pravico uporabljanja stvarnih dobrin. Brez Boga pa je "lastninska pravica" le sredstvo za zadovoljitev vedno bolj rastoče uživanjaželjnosti. Iz zlorabljanja lastnine, ki je posledica brezverstva in brezpravstvenosti, se rodita dve posledici: v bogatini se čezdalje bolj ubija duh dejanske ljubezni, v revežih pa veselje do dela. Tu je vzrok, da je delo omrzelo. Če pa se lastnina uporablja po navedenih socialnih vidikih, postane tudi delavec sočlovečen njegovih plodov, ker ugodni delovni pogoji vedejo do splošne blaginje in ne zamore delavnost krščanske ljubezni. Vsaka druga uporaba lastnine je tatvina na splošnosti."

Tako je dejal veliki krščanski socialc že takrat, ko se je šele porajal marksizem.

Marksizem je psihologično vzrastel iz mrznje izkoriščanih proti izkoriščevalcem, iz čustva, ki je razumljivo, a na sebi tako nenravstveno kakor je nenravstveno kapitalistično izrabljanje sočloveka. Nenravstvenost kapitalističnega sistema je vzgojila tudi v širokih slojih sužnjev nazor, da je človeška družba bojišče živali, ki jih vodijo izključno le egoistični nagoni. Kjer vlada zgolj interesna solidarnost med razredi, ki skušajo drug drugega sebi podvreči. Nravstveno stremljenje za ljubezensko solidarnostjo vseh ljudi, kakor živi v krščanski cerkvi, je bilo ubito. Zato tudi v marksizmu ni najvišjih navedenih smernic. On stremi za ustvarjenjem nove družbe potom gole izpremembe zunajega gospodarskega reda, domišljajoč si, da bo na ta način izginila v človeštvu vsaka pobuda k sebičnosti in izkoriščevanju. Zato so zanj komunizem in diktatura proletariata, dosežena potom nasilnega prevrata, dogme, edino sredstvo za dosega novega družabnega reda, tista čudežna sredstva, ki naj dosežejo tudi navedeni preobrat človeštva.

Baš v tem in samo v tem je temeljna razlika med marksizmom in krščanskim socializmom. Edina, toda bistvena razlika, ki tiči v tem, da je za nas poglavitna navedena orientacija, vse drugo pa dobro le z ozirom na najvišji navedeni smoter.

Danes si oglejmo le vprašanje lektivistično dogmo, kapitalist lastnine. Komunisti oznanjajo kodogmo o zasebni lastnini kot pravo vsakogar posedovati vse, kar more posedovati in jo uporabljati po svoji neomejeni volji. Mi razumemo lastnino kot pravo uporabljati stvarne dobrine v tistem obsegu, ki ga dovoljuje najvišji navedeni smoter materijalnega in duhovnega blaga celokupne družbe. To je, mislimo, popolnoma jasno in edino navedeno. Kapitalisti proglašajo svoj pojem o zasebni svojini kot navedeni

ni zahtevke, to je pa navedena zmota in veliko škodo so prizadejali krščanstvu tisti, ki so po nobenih soc. vidikih omejeno lastninsko pravico hoteli povzdigniti v vrsto krščanskih moralnih dogem. Svojina spada med tiste reči, ki ne utemeljujejo samo moralne pravice, ampak nalagajo istotako moralne dolžnosti; ona je stvar, ki nima v sebi absolutne vrednote, ampak jo sprejema od svojega navedenega smotra.

S tega stališča je gledati svojino, naj je potem zasebna ali kolektivna ali zadružna ali kakršnakoli. Ona mora kot uporabna pravica stvarnih dobrin v višji socialni smoter doprinesiti materialnemu blagostanju splošnosti v skladu z duhovnim navedenim blagom človeštva; ona je torej nekaj odnosnega, se mora ravnati po moralnih in praktičnih vidikih, ne gre se brezpogojno vezati na eno obliko, ne eno ne drugo proglašati za kakšen fetiš. Praktično za sedanje razmere, spričo sedanjega razmaha človeških tvoriteljskih sil se zdi, da splošni kolektivizem ni smotru primeren, neizvedljiv in da je treba priznati razmaha omejeni zasebni iniciativi. To je v programu, ki ga je izdelal dr. Gosar. Če se pa razmere izpremenijo, bi seveda nobeni navedeni motivi ne branili krščanskemu socializmu kolektivizma v polnem obsegu. Ekonomski red ni noben malik.

Iz tega se vidi, kako svobodno premotriva krščanski socializem to vprašanje v širokem okviru najvišjih navedenih smernic. Brez teh pa tako zasebna kakor kolektivna lastnina ne moreta vesti do resnične družabne preosnove, do temeljnje obnove človeškega sožitja.

To je, česar ne vpoštevata niti kapitalizem niti marksizem.

(N. Č.)

TRAŽNJA.

Moli se vsaki onaj kome je što poznato o smrti Tome Spieca, rodom iz Desni Stefanki, Hrvatska, koji je služio u americkanskoj vojsci, bataljonu A. 331 poljske artilerije i bio demobilizovan 1918. g., da izvesti Kraljevsko Poslanstvo kad je i u kojem mestu isti umro.

Iz Kancelarije Poslanstva

Kraljevine

Srba, Hrvata i Slovenaca u

Washingtonu, 18. augusta 1922.

A. Br. 2472.

NE POZABITE.

da v nekoliko tednih izide KOLE-DAR Ave Maria za leto 1923. — Ste ga že naročili? Zastopniki, ste že sporočili, koliko iztisov se ga Vam naj pošlje? — Stane 50c., za Evropo 75c.

LEPA PRILIKA!

Za Slovenca v Lorain, Ohio. Naprodaj je lepa moderna hiša blizu slovenske cerkve in šole. Proda se na jako ugodna lahka odplačila.

Za pojasnila se obrnite naravnost na lastnika omenjene hiše na:

1724 East 32nd Street.
LORAIN, OHIO.

NAROČNIKI POZOR!

V času preselitve, Vas prosimo, da pošljete nam takoj Vaš novi naslov, da bo nam mogoče Vam dostaviti redno vse številke našega lista.

Poleg novega naslova pošljite vedno tudi Vaš stari naslov, ker s tem nam prihranite mnogo nepotrebnega dela.

Uprava Edinosti.

BENJ. EICHHOLZER

FOREST CITY, PA.

Se priporoča vsem Slovincem v Forest City in okolici pri nakupovanju razne železnine in kuhinjskega pohištva. Imamo največjo zalogo razne železnine, kuhinjskega pohištva in raznovrstnega orodja. Ker naročimo blago v veliki množini, zato smo tudi v stanu nuditi občinstvu najnižje cene pri našem blagu. Zato, kadar potrebujete razne železnine, kuhinjskega pohištva in drugih raznih stvari, pridite in izberite si tako blago v naši trgovini, kjer se lahko pomenite v vašem lastnem materinskem jeziku, z našim Mr. Joseph Kamen-om, kateri bo vam postregel po svoji najboljši moči.

BENJ. EICHHOLZER

Trgovina razne železnine in pohištva

527 Main Street,

Forest City, Pa.

V VAŠO KORIST BO!

Ako se pri pošiljanju denarja v stari kraj ali kamorkoli poslužite Vašega lastnega delavskega podjetja

"BANČNEGA ODDELKA EDINOSTI"

KATERI POŠILJA DENAR V JUGOSLAVIJO
IN ZASEDENO OZEMLJE, KAKOR TUDI V VSE
DRUGE DRŽAVE V EVROPI, NAJHITREJE NAJBOLJ
ZANESLJIVO IN PO NAJNIZJEM DNEVNEM KURZU.

V Jugoslaviji dostavlja vse naše pošiljke na najbližnje poštne urade prejemnikov brez vsakega odbitka.

"LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI"

NAŠE POŠILJATVE dospejo na svoje mesto najhitreje in prejemniki nimajo nikakih sitnosti pri prejemanju denarja.

DENAR dostavljamo v jugoslovanski valuti in v efektivnih ameriških dolarjih.

NAŠE NOVE ZVEZE z staro domovino nas omogočajo, da nudimo našim rojakom boljšo postrežbo pri pošiljanju denarju, kakor najsi bo kjerkoli drugje.

OD SEDAJ naprej bomo pošiljateljce točno obveščali o prejemu, kakor hitro bomo dobili od Ljudske Posojilnice iz Ljubljane tozadevno obvestilo.

ZA CENE denarju glejte vedno v oglasu na prvi strani našega lista. Za vse podrobnosti in pojasnila se obrnite osebno ali pismeno na:

BANČNI ODDELEK EDINOSTI

1849 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

Rojaki podpirajte svoje lastno delavsko podjetje!

John Gornik

SLOVENSKI TRGOVEC IN KROJAČ

6217 ST. CLAIR AVE., CLEVELAND, OHIO

se priporoča za nakup MOŠKE IN DEŠKE OPRAVE.
Izdeluje MOŠKE OBLEKE po naročilu točno in ceno.

ČRTOMIR IN BOGOMILA.

Novela. — Spisala Lea Fatur.
(Dalje.)

"Ne pošlje je, ker nima moči. Glej: Naredil si nam pot. Iztrgal si Kristusa iz armade. Vlada je bila pač slepa. Učila je vojake obvladati orožje. Utrdila je vsak obmejni grič. A ni dala vojakovemu duhu cilja in poleta. Vojak ne ve, v čigavem imenu naj bi stal pripravljen vsak dan za smrt. Mi pa smo sejali na prazno njivo vojakovega srca seme upora. Od juga do severa je naše vojaštvo, dijaštvo in delavstvo. Kar so videli v duhu naši pesniki, kar smo želeli v sanjah mi — to se uresničuje danes: Kralj Matjaž je vstal! — Vstal je naš veliki dan!"

Razjokal se je Niko: "Kaj tak je naš dan? Drugačnega sem si slikal: mirnega in slavnega. Na podlagi starih pravic. Na podlagi naravne moči, ki veže enako govoreče rodove v eno narodno celoto. Na podlagi ljudske volje, izrečene zakonitim potom, pred zakonitim vladarjem. Pod enim geslom in žezlom. S plapolajočimi zastavami. Vse hiše ovenčane, vsako srce radostno v zavesti pravice in miru. A zdaj? ... Ne, to ni dan vstajenja — to je noč pogina narodovega. Kar bi bil prinesel čas sam od sebe, to ste mu vi iztrgali s silo, in hitro bo prišlo maščevanje."

Zaničljivo je pljunil Pepič: "Po tvojem in po mnenju drugih vladnih petolizcev bi bili čakali še tisoč let na ta dan. Naredili smo revolucijo in evo ga! A kaj se čmeriš — sam si pomagal najbolj ... Vem pač: Bil si vedno skrit mračnjak."

Obupan je zavpil Niko: "Revolucijo, bedak! Ustregel si sovragu! Edino Avstriji ne morejo iztrgati morja — trdna stoji slovenska straža — izveden mornar je Hrvat. A mi se igramo z revolucijo? ... Ali nimamo mi velikega poslanstva, ali nismo mi vez med Istokom in Zapačom? Avstrija!"

Mrko je pregovoril Pepič: "Dopolnilo se je — ona gre narazen. Kdo je vladal v njej različne narode? Kristus. Umrl je. Umrla je tudi ona. Zdaj ustvarimo novo državo. Nihče nas ne bo oviral, ne boj se! Že je raznesel brzjav na dogodke na vse strani. Takoj vstanejo bratje povsod, takoj se upro vojaki povsod. Več ne bo armad, ne vojske. Mirno se bodo dogovorili narodi v svoji posesti, ko ne bo podpirala močna armada njih pohlepa."

"Mirno?! Je to začetek miru?" Zakričal je Niko in pokazal na kadeče se vasi in mesto.

Pepič je pljunil: "Mehka duša!"

"Kar ni dosegel ne Celjan, ne Turek, česar ni naredil Francoz — to je zmogla vandalska strast domačinov. Glej! Nebo in zemlja se veže ta v oblak prahu ... Ljubljana kipi preko ruševin, rdeč naznanja plamen pogin naše prestolnice ... In to je delo domačinov! Obsedni ste."

"Molči vendar, vrag!" ga je sunil Pepič in odhitel. Niko se je ozrl otopenih oči: Kam naj ubeži smrti, ki preži povsod — kako naj živi po teh dogodkih? On — kriv razdejanja! On, ki je ljubil svoj narod. ... Letel je naprej med plahami, ki so iskali zavetja. "V Šance!" so klicali. Zazidana vrata, ki so mamila tolikrat dijak, so se odprla pod udarci v strahu močnih pesti — v temačen, širok prostor so hiteli: objela jih je rešitev. Niko si je našel kotiček ob steni; truden od groze, je zadremal. Sanjal je, da je stopil v Šance velikanski zmaj, krilil s peroti in se krohotal: "Me ne poznaš, duša? Zmaj sem nesloge. Sovražnik vaših naklepov in dejanj. Ne, Slovani se ne boste združili, dokler stojim jaz na straži."

"Zakaj ne?" je izbulil Niko trudne oči.

"Zato ker bi vas zedinilo samo eno ime. Bila vam je poverjena velika naloga. Verni in čisti bi pomladili preživele in izžite narode. V duhu. Onega. Od izhoda do zahoda — ena čreda, en pastir, en narod. — A jaz stojim že tisoč let na straži. Ne Svatoplug, ne Ljudevit, ne vi pesniki in državniki. Nihče ne doseže zedinjenja, vas vse zagrne pozaba, ker ste pozabili enega imena."

"Kristus!?" je vprašal Niko in stisnil se je sam v sebe. Zmaj je zasiknil in izginil z ropotom. Niko se je prebudil in videl pred seboj razčepanega starčka na leseni nogi. Razen njega ni bilo nikogar več v Šancah. Kam so izginili? Vprašal je stačka (čigar lice je nosilo pečat strašnih dogodkov. Oni se je začudil: "Ti spiš pač dolgo tu? Kaj vprašuješ po ljudeh, po Ljubljani — vsega ni več! Jaz in ti dva sva še tu, drugi so zbežali pred vojsko — pod zemljo, proti jugu."

"Ljubljane ni?" Naglo je vstal Niko, vlekel je raztepeno telo na Šance, se je ozrl hlastno ... Pa kamorkoli je pogledal, na desno, na levo — nikjer ni videl drugega kakor žalostno gladko ravan. Tedaj si je segel v lase in zahropel: "Kje je dom Slovenije!"

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujemo najkрасnejše ženitovanjske slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němeček

FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

Phone: Canal 2534.

Starček je prišepal za njim, opiral se je na palico in kimal: "Kje je? Spal si pač dolgo. Glej! Naredili so revolucijo nespametni mladi ljudje, ki menijo, da se vrti po svetu vse kakor v njihovih glavah. Vpili so: Združenje! edinost! Res so prihiteli na ta klic, na glas svobode iz vseh slovenskih dežel tusem. Bratili so se, pogovarjali, nazdravljali in snovali novo državo. A vsak narod je hotel biti prvi na krmilu, vsak mož je poudarjal svoje zasluge. Iz gostobesedne ljubezni do naroda in svobode se je zarkrinkala črna samopašnost. Kaj je bilo prvakom za narod? Sami so hoteli stati na solncu. Prepirali so se, popivali in izčrpali tako svojo moč. Tačas so zbrali obmejni vladarji svoje čete in so prišli našemu na pomoč. Kajti vojaštvo drugi držav je poslušalo glas vesti in časti — vojaštvo drugih držav je umelo, da je čas ugoden za pridobljenje nove dežele. V slogi so prišli nad nas. Pobili so gnezdo zator. Pognali so naše proti Savi ... O grozni dan pogina! Kdo bo zdaj naš vladar — sever ali jug? Gorje!"

Kakor zakopan v skalo je stal Niko. Srce mu je kamenelo, smrt je stala za njim. Ni besede, ni misli, s katero bi izrekel svoje gorje. Počasi se je odvrnil od nositelja takih vesti, počasi je šel pod polomljenimi akacijami, mimo razrušenega čuvaja stare Ljubljane. Grozna pot navzdol! Izruvana drevesa, črna pogorišča, mlake krvi, strti človeški udje. Domovina, ljuba kranjska dežela! Uteha srca, bela Ljubljana ... Zdaj se pode stekli psi med porušeni zidovjem, jastrebi in krokariji se goste ... Kje je vojska, kje so junaki, da grem za njimi, da umrem z njimi? K Savi, je rekel starček ... A kako do njih, med sovražnimi četami? — Vprašanje so rešile lakomne ptice. Zagledale so edinega živega med tisoči mrtvih in planile so nanj. Skočili so vanj psi ... Tisoč kljunov, tisoč zob, se je zadržalo v Nikovo meso. Toda ptice so ga iztrgale, zaprhutale so kreljuti — in že je plaval visoko, visoko ... Polet je šel preko planin, preko gorečih vasi, krvave Save, nad široko planjavo. Tam je bilo vse črno ljudi. Niže se je spustila jata roparic; Niko je zagledal pisane srajce, rdeče zastave, nered. To so begunci ... Kriknil je: "Streljajte!" — Počil je strel, ptice so odletele, Niko je padel na zemljo in pred njim je zrastel prijatelj Pepič.

"Zlata duša! Prideš, da umrješ z nami za svobodo?" ga je pozdravljaj prijatelj.

"Kaj ni rešitve?"

"Ne! Evropa je sita nemira, katerega dela peščica ljudi. Evropa hoče pokazati svetu, da ljubi mir. Evropa je poizkusila najnovejše tope. Bili smo ji vedno na potu. Spomenik nekdanjega in sedanjega trepetanja. A prejšnje čase je blažil sovražstvo Kristus — zdaj ni jez, ni meje naročnemu mrzenju, hlepenju vlasti po naših deželah. Glej — kolikor nas je tu — umiramo za svobodo, za katero še ni zrel svet."

"Za neumnost!" se je razjezil Niko. "Uboga kranjska dežela! Najhujše zlo je zate, da je mnogo glav, a malo pameti!"

VSO ODPRAVO

OD GLAVE DO NOG

si lahko kupite pri nas. V zalogi imamo najboljše trpežne obleke, najboljše vsakovrstne črevlje, klobuke, spodnje obleke, praznične in za na delo srajce, najboljše ovratnike in kravate za srajce. Kadar kupujete črevlje za praznike ali za na delo pridite k nam in dobili boste najboljše črevlje, ki si jih morete kupiti za vaš denar. Za vaše dečke imamo najboljše trpežne obleke, črevlje, kape, srajce in sploh vse, kar rabijo.

Mi Vam obljubljamo, da v naši trgovini, dobite vedno najboljšo vrednost za "VAŠ DENAR"!

J. J. DVORAK & CO.

1853-1855 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO, ILL.

GOSPODINJE POZOR!

Pravkar smo prejeli nekaj knjig

VARČNA KUCHARICA.

To knjigo je sestavila za Slovenske kuharice

MARIJA REMEC.

Knjiga je zelo velike važnosti za kuharice, ker pove kako se z malimi stroški naredi umetna in okusna jedila.

Knjiga je trdo vezana in stane 95c.

Ker jih je v zalogi le omejeno število, pišite po njo takoj na:

"AVE MARIA",

1849 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

BREZ UČITELJA

se naučite angleškega jezika sami ako si kupite

SLOVENSKO-ANGLEŠKO SLOVNIČO

katera obsega:

Prvi del: Glasoslovje.

Drugi del: Obliskoslovje.

Tretji del: Vaje.

Četrti del: Pogovori iz vsakdanjega življenja.

Peti del: Slovenski-Angleški Besednjak.

Šesti del: Vprašanja in odgovori, ki jih mora znati ko prosi za državljski papir.

V besednjaku je natančno pojasnjeno, kako se pišejo angleške besede in kako se jih mora pravilno izgovarjati. Iz te knjige se lahko vsak nauči angleškega jezika brez vsakega učitelja.

Knjiga je trdo vezana in ima 250 strani. Cena s poštnino samo 90c.

AVE MARIA,

1849 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

JUGOSLOVANSKE NOVICE.

(Nadaljevanje 1. strani.)

strupila. Pred svojo smrtjo je povedala zdravnikom, da se je zastrupila zato, ker ji ni bilo doma več mogoče živeti, odkar se je njena mati znova poročila, ker jo je očem zelo zapostavljala.

Grda razvada se je razpasla po nekaterih ljubljanskih gostilnah. Tujca, ki pride v Ljubljano, posebno amerikance, skušajo odreti na vse mogoče načine in ne samo, da mu nabijejo takoj višje cene, še pri računu ga skušajo opehariti.

Razstava — lakote. Sovjetsko poslanstvo v Berlinu je priredilo te dni originalno razstavo, kakršne prav gotovo še ni bilo nikdar in nikjer. V prostorih svojega poslanstva je v nekaterih dvorinah razstavilo slike, fotografije in razne predmete, ki se nanašajo na strašno lakoto v Rusiji. Razstavljene stvari dajejo grozno sliko stanja v kraljih, kjer divja lakota in napravijo na vsakega obiskovalca najgloblji vtis. Strašne slike ga preganjajo še dolgo potem, ko je že zapustil razstavno dvorano.

Skrbi ruskih pravoslavcev v Jugoslaviji. V ruskih cerkvenih krogih v Beogradu se je pojavila bojazn, da se ne bi začela med emigranti propaganda za prestop v katoličanstvo. Izmed raznih pripomočkov zoper to nevarnost se priporoča tudi ustanoviti s pomočjo dobrotnikov po raznih krajih religiozne pravoslavne revije. — Gospod Pašić bo gotovo kaj odinil v ta namen, če mej tem ni padel s stola.

Prijatelj delavca

PAIN-EXPELLER

Tvorniška znamka reg. v pat. ur. Zdr. dr.

Slaven že več kot 50 let.

Glejte za tvorniško znamko SIDRO.

J. KOSMACH.

1804 W. 22nd St., Chicago, Ill. Rojakom se priporočam pri nakupu raznih

BARV, VARNIŠEV, ŽELEZJA, KLJUČAVNIC IN STEKLA.

Prezvrzame barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir.

Najboljše delo, nanižje cene.

Rojaki obrnite se vselej na svojega rojaka!

DRUŠTVO SV. CIRILA IN METODA

št. 18. S. D. Z., CLEVELAND, O.

V društvo se sprejemajo člani od 16 do 55 leta starosti. Zavarujete se lahko za: \$150, \$300, \$500, \$1000, \$1500 in \$2000, smrtnine. Za bolniško podporo pa se lahko zavarujete za \$7 ali pa \$14 na teden. V društvo lahko vpišete tudi otroke od 1 do 16 leta starosti. Za nadaljna pojasnila se obrnite na društveni odbor.

Društvo zboraže vsako 3 nedeljo v Knauzovi dvorani ob 1. uri popoldne.

Predsednik Rudolf Cerkvenik, 1115 Norwood Rd.; podpredsednik Josef Zakrajšek, tajnik John Vidervol, 1153 E. 61st St.; zapisnikar Jos. Zaveršek ml., blagajnik A. Basca, nadzorniki Anton Vidervol, Ant. Strniša in Josef Zakrajšek st. Dr. zdravnik Dr. J. M. Seliškar. Zastavonoša Ferd. Misič, Redar John Peterlin.

DRUŠTVO SV. VIDA ŠT. 25., K. S. K. J. V. CLEVELANDU, OHIO.

V društvo se sprejemajo člani od 16 do 50. leta starosti. Vi se lahko zavarujete za \$250, \$500 in \$1000 smrtnine. Društvo plačuje \$7 na teden bolniške podpore. V mladinski oddelki se sprejemajo otroci od 1—16. leta starosti. Dr. zboraže vsako 1 nedeljo v mescu v Knauzovi dvorani. Asement se plačuje samo na seji, od 10 ure popoldne do 4 ure popoldne. Vsa nadaljna pojasnila dobite lahko vsaki čas pri društvenih uradnikih. Predsednik John Vidervol, 1153 East 61st Street.

Podpredsednik Joseph Žulič. Tajnik Ant. Fortuna, 1176 E. 61st St. Blagajnik John Melle. Zastopnik Joseph Rus, 6519 Bonna ave. Nadzorniki John Žulič, Anton Strniša in Joseph Ponikvar. — Zastavonoša Ant. Drečnik. Dr. zdravnik Dr. J. M. Seliškar.